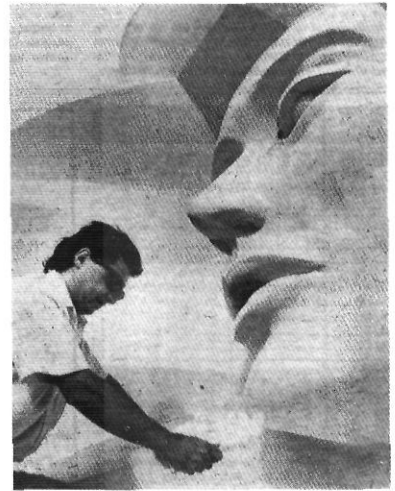

Camilo José Cela a l'època en què parlava del Ter.

Una altra batalla del Ter

Un vell article periodístic de 1950, ara exhumat pel suplement dominical de *La Vanguardia*, Camilo José Cela parla d'un "coplero barbudo y sin ojos, andariego y decidor, que se llamaba Josep y era, según decía, del caserío de Soley Avall, en Sant Joan de las Abadesses, y a orillas de un río Ter niño todavía". L'escriptor gallec recorda i transcriu la cançó que cantava en Josep amb la seva veu de baríton:

*"Si t'agrada córrer món,
algun dia, sense pressa,
emprèn la llarga travessa
de Ribes a Camprodon,
passant per Queralbs i Núria,
per Nou Creus, per Ull de Ter
i Setcases, el primer
llogarret de la planúria".*

Setcases presentava, en aquella època, un aspecte ròneg i trist, amb els carrers bruts i les vaques com a mestresses absolutes. Un altre escriptor foraster, Pedro de Lorenzo, el va descriure així: "Pueblo de callejuelas umbrías, donde la paja, alegre, pone su nota amarilla, rebosante de las viviendas oscuras, en las que moran hombres de gesto lento, pesado, de rostro inexpresivo y como en somnolencia. Pueblecito de establo".

Ara el poble ha crescut, s'han restaurat molts edificis i se n'han alçat de nous, no sempre respectuosos amb l'estil dels antics. Ara el conjunt, presidit pel campanar, té la perspectiva irreal, com de conte, que el pintor olotí Josep Pujol va copsar en un oli amb tots els volums i colors. El Setcases d'avui és viu tot l'any, "primer llogarret de la planúria", el primer nucli habitat "a orillas de un río Ter niño todavía".

El Ter, un dels rius més aprofitats i explotats del país, té instal·lades centrals elèctriques a Tregurà, a Sau, a Susqueda i al Pasteral, però sembla que amb tot això encara no n'hi ha prou, i ara volen posar-ne una altra en el seu primer tram. Si prosperés el projecte presentat per una empresa de Granollers, Setcases es podria trobar sobtadament sense riu i sense les rieres que vessen el seu doll alegre arran mateix dels carrers.

El Ter, com tots els rius importants, ha viscut les seves batalles. La cruenta de la Guerra dels Trenta Anys, contra els francesos atrinxerats entre Verges i Torroella, però també les incruentes i no menys doloroses de després: contra la derivació a Barcelona, contra la presa de Susqueda, contra els regadius escamotejats, contra la contaminació creixent. A totes elles s'hi afegeix ara la que potser s'haurà d'entaular a Susqueda, qui sap si per guanyar-la o si també per perdre-la, llastimosament, una vegada més.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

- La dona-vela-campanar que Joan Abras va regalar a Palamós perquè anunciés la vila com a hipotètic "paradís" no ha merescut cap mena d'atenció per part de l'Ajuntament. No hi ha hagut focus per il·luminar l'obra de nit, i de dia s'ha vist rodejada d'herbes silvestres en un parterre de gespa inexistent. Al cap de tres anys de veure-la maltractada i abandonada, el seu autor s'ha decidit a repintar-la personalment. Estranya gratitud la d'un poble que, després de rebre de l'artista una obra com aquesta, l'oblga a seguir tenint cura del seu manteniment.

- El 31 de juliol de 1787 —ara ha fet dos-cents anys— el rei Carles III va signar la reial cèdula per la qual es constituïa la *Real Villa del Puerto de la Selva de Mar*, separant així el barri mariner del vell poble resguardat de la costa i dels embats dels pirates. La segregació va ser molt discutida, però ara els dos pobles —el Port i la Selva— viuen tranquil·lament independents. I no es poden queixar de l'èxit literari que han tingut: si el Port ha inspirat tantes obres de Sagarra i de Foix, la Selva ha merescut l'honor d'omplir, ella sola, la poesia i la prosa de Tomàs Garcés.

- En aquests papers s'ha parlat algun cop del localisme i de l'universalisme. Ara, al *Quadern de El País*, el poeta mallorquí Blai Bonet il·lumina aquelles reflexions amb una lúcida definició: "El local és l'home profundament arrelat a la terra i al sentiment de la vida real... El cosmopolita és el no-res d'un oratge que amb el buf fa volar una targeta d'American Express. L'universal és el mateix que el local, però amb una visió de la mentalitat total i una total visió i sentiment d'aquesta realitat..."